DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

N°. 78. **Zondag 30 en Maandag 31 December.** **1855.**

Uitgever: C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten: M. Schooneveld & Zoon, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau: Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. ƒ 4.50; franco per post ƒ 5.50.
Advertentiën van 1—6 regels ƒ 1. Voor elken regel meer 15 cents; behalve 35 cents zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

Berigt.

De uitgave van den *Constitutioneel* zal, met den eersten Januarij aanstaande, niet worden voortgezet.

Over het bedrag der abonnements- en advertentie-gelden zal eerstdaags worden beschikt.

HH. correspondenten worden bedankt voor de door hen verleende medewerking.

De Eerste Kamer. — Begrooting.

De Eerste Kamer heeft zich gisteren in eene ochtend- en avondzitting bezig gehouden met te beraadslagen over de begrootingswetten voor 1856. Reeds zijn de algemeene beraadslagingen afgeloopen en de negen eerste Hoofdstukken met algemeene stemmen aangenomen. Heden worden de discussien voortgezet en zij zullen waarschijnlijk dan ook afloopen. Men mag verwachten, dat de geheele begrooting zal worden aangenomen, en dat dus de Eerste Kamer haar zegel hechten zal op de ontwerpen, die ook bij de Tweede Kamer door de overgroote meerderheid zijn aangenomen. Die uitslag bevreemdt ons in geenen deele, maar toch zagen wij de discussie bij de Eerste Kamer met belangstelling te gemoet, omdat sommige organen getracht hebben den aanval of de waarschuwing, die in de Tweede Kamer had plaats gevonden, ook bij de Eerste Kamer over te brengen. Dit is echter het geval niet geweest. Al de aanmerkingen, die in de algemeene beraadslagingen zijn gemaakt, betroffen de begrooting zelve, het hooge cijfer en de raming der middelen. Sommige leden rigtten ook hier eene waarschuwende stem tot de Regering, om den gunstigen financiëlen toestand niet in gevaar te stellen; maar van aanval op het staatkundig gebied was geen sprake. Integendeel de eerste spreker, de heer VAN DER LEK DE CLERCQ, constateerde den vrij voldoenden toestand des lands, de welvaart, die het genoot, den gunstigen staat van 's Rijks geldmiddelen. Opmerking verdienen verder de woorden van den heer VAN BEECK VOLLENHOVEN, wiens onafhankelijk karakter bekend is. Hij stelde zich de vraag voor of hij de begrooting om financiële bezwaren geheel of ten deele zou afstemmen. Wanneer hij, zoo sprak hij, tot dien stap kon overgaan, zonder dat daaraan eene staatkundige beteekenis wierd gegeven, hij zou er zeker tegen zijn, maar die vrees deed hem nog aarzelen. In een land als het onze achtte hij het niet voorzigtig, dat telkens eene verandering van het Ministerie plaats vond. Daar waar men zoo moeijelijk de betrekkingen kan vervullen, die op dit oogenblik naar het oordeel van den spreker *wel* vervuld zijn, moet men dubbel voorzigtig wezen. Hij begreep dat het algemeen belang daardoor niet zou worden gebaat en er stremming door zou worden veroorzaakt. Ten slotte van zijne rede herhaalde hij het, dat, zoo hij mogt tegenstemmen, hij dit niet deed om politieke, maar om financiële bezwaren; niet om den gang van zaken te bemoeijelijken of de taak te verzwaren van hen, die reeds een zoo veel omvattenden werkkring te vervullen hadden. Voor het overige zijn er geene politieke beschouwingen in het midden gebragt. Daaruit blijkt dus duidelijk, dat de Eerste Kamer haren steun aan het Ministerie niet onttrekt en dit is nog blijkbaarder geworden uit de stemming, daar de drie eerste hoofdstukken, waaronder de meeste met algemeene stemmen zijn aangenomen. Er heerschte in de gevoerde discussiën een geest van welwillendheid, die niet anders strekken kan, dan om het gemeen overleg te bevorderen en de eensgezindheid tusschen de verschillende takken van wetgeving te bevestigen.

Die veel kalt, veel ontvalt.

De *Nieuwsbode* raakt nu zóó met zijn geschrijf in de war, dat wij hem weldra het rationalisme, misschien wel het pantheïsme zullen zien prediken.

Eerst was Nederland een Protestantsche Staat, en moest de *Bode* eene Regering hebben in Protestantschen zin; hij sloeg dagen en weken op dat aambeeld.

De afgoden van den *Bode*, de heeren GROEN en DE BRAUW, schijnen intusschen te hebben begrepen, dat die stelling lijnregt streed met de artt. 165 en 166 der Grondwet, en dat Ministers, die in Protestantschen zin zouden willen besturen, geene *gelijke* bescherming aan alle kerkgenootschappen zouden verleenen en dus meineedigen zouden zijn. Zij hebben er nu wat anders op uitgedacht, en willen nu eene Regering en vooral het onderwijs in Christelijken zin.

Maar de Katholiek verstaat immers het Christendom in geheel anderen zin dan de Protestant. Wanneer de heeren GROEN en VAN NISPEN de vraag eens beantwoordden: Wat is Christelijke zin? en wij die antwoorden naast elkander legden, dan zouden wij zien *wit* en *zwart*. Wij zwijgen hier van de Moeder Gods, door den een aangenomen, door den ander verworpen, en van al de Heiligen, maar bepalen ons tot één punt. De Protestant wil de dagelijksche lezing des Bijbels door een ieder, in zijne moedertaal; de Katholieke kerk verbiedt dit uitdrukkelijk.

De heeren GROEN en DE BRAUW (de laatste sedert wanneer?) willen dat de Bijbel de grondslag van alle onderwijs zij. Maar hoe zal men nu op de scholen den Bijbel lezen en niet lezen? De Protestant zegt, het is Christelijk den Bijbel te lezen; de Katholiek zegt, het is on-Christelijk. — Red u hieruit, Mijnheer GROEN, zoo het u mogelijk is!

De *Bode* heeft er thans iets op uitgevonden; hij wil eene Christelijke Regering, een Christelijk onderwijs, dat is, naar Christelijke beginselen, welke zelfs de Jood en Mahomedaan kunnen onderschrijven. — Maar, arme *Bode*, ziet ge nu niet dat gij verder gaat dan de meest liberale Protestanten, dan de zoo zeer door u aangevallene Ministers en zelfs dan vele Thorbeckianen. Gij wilt Christelijke beginselen, zonder Christus, welke de Jood en Mahomedaan kunnen onderschrijven, dat zijn beginselen van zedelijkheid, liefde, verdraagzaamheid en algemeene godsdienstige begrippen, door ieder als onontbeerlijk voor de Maatschappij erkend, en door het opnemen van den eed, ook in de Grondwet geworteld.

Wij kunnen gerust de pen nederleggen; het is waarlijk niet noodig eene partij te bestrijden, die, als men ze maar laat doorpraten, eindigt met het Ministerie, hetwelk zij wenscht omver te werpen, te verdedigen.

Staathuishoudkundige beschouwingen.

VI.

Aan de enkele en al te oppervlakkige stukjes, waarin wij in dit blad de grondbeginselen der leer van BASTIAT poogden uit te drukken en aan te bevelen, ontbreekt nog één punt van beschouwing, zullen wij die grondbeginselen kunnen houden voor genoegzaam aangewezen om de reeks dezer opstellen hier af te breken, en de toepassing op de maatschappelijke vraagstukken, dagelijks en allerwege aan de orde, over te laten aan diegenen onzer lezers, die ons geschrijf eenige aandacht hebben waardig gekeurd.

Na de aanwijzing van het punt van uitgang van onzen schrijver, en na zijn stelsel in het belang van orde en van regtszekerheid in den Staat te hebben aangeprezen, hebben wij beproefd aan te toonen wat dat stelsel in wetgeving en staatsbestuur gedoogt of goedkeurt, en wat het uit wetgeving en bestuur verwerpt. Wij behielden ons nog voor te overwegen wat het stelsel van BASTIAT aan de eigene vrije werkzaamheid der burgers overlaat.

Ofschoon de indruk van zijne leer vrij algemeen deze was, dat hij aan de bevolkingen eene groote mate van vrijheid wilde gelaten zien, schijnt het toch niet overbodig deze opvatting met vlugtige trekken, met korte aanhalingen uit de werken van onzen auteur te handhaven. Immers is aan zijne leer wel eens eene uitlegging wedervaren als hadde BASTIAT der menschen zelfwerkzaamheid voorbijgezien en miskend, en nog onlangs vonden wij hem in een onzer maandschriften (1) door een geacht Staathuishoudkundige eene «kwalijk verborgen inschikkelijkheid voor de socialisten», dat is voor de bestrijders van individuële vrijheid, toegeschreven.

Gansch andere indrukken heeft ons de lezing van BASTIAT's geschriften achtergelaten. Onzes oordeels bevlijtigt hij zich om geheel dat initiatief, wat hij wenscht door de wetgeving en het openbaar gezag te zien afgestaan, toe te kennen aan de vrije beweging, maar ook op te leggen aan de persoonlijke verantwoordelijkheid der individuen. Verantwoordelijkheid van een ieder voor de betrachting of verwaarloozing van zijne welvaart, vrijheid om, buiten wettelijken dwang of regel des naasten of het onderling belang door offers van edelmoedigheid te bevorderen, dat denkbeeld om broederschap te verwezenlijken, hetwelk zijne landgenooten in de drieledige leuze van hunne wetgeving bijgeêerden te zien prijken.

«Hoe!» zoo schreef BASTIAT (2) in het vooruitzigt dat hem de onverschilligheid en hardheid van eene wetgeving die alleen strikt regt ten doel had zou worden tegengeworpen, «hoe! te zeggen dat de wet, die altijd met gezag «en dwang te werk gaat, die met de bajonet of den «kerker bedreigt, de wet, die noch genegenheid, noch «vriendschap, noch liefde, noch zelfverloochening, noch «offers van liefdadigheid beveelt evenmin een algemeen «broederschap, hetwelk dat alles omvatten zou, bevelen «kan, is dit dan die edele vermogens van onze mensche«lijke natuur vernietigen of ontkennen? Neen, voorwaar. «Het is enkel te zeggen: «de maatschappij omvat meer dan de «« wet; talrijke daden worden volbragt, eene menigte gevoe««lens zijn in werking buiten en boven de wet.» Wat mij be«treft, met al mijne krachten protesteer ik tegen die deernis«waardige opvatting, die ons, omdat wij aan de wet eene «grens stellen, beschuldigt van te ontkennen wat buiten «die grens ligt. O! men geloove het, wij ook begroeten «met geestdrift dat woord Broederschap, eens voor altijd «geschreven op onze landsbanier. Wij ook wenschen de «personen, de gezinnen, de volkeren elkander onderling te «zien vereenigen en hulp bieden op de moeijelijke levens«reize. Wij ook voelen onze harten kloppen en onze tra«nen wellen bij edele daden, hetzij die blinken in het «leven der enkele burgers, hetzij onderscheidene volks«klassen er door tot toenadering en ineensmelting worden «gebragt, hetzij en vooral zoo dikwijls daartoe voorbe«stemde volken er door worden verhaast naar de voor«posten van vooruitgang en beschaving!»

En elders (3):

«De wet zij enkel regtvaardig.

«Men zegge niet dat de aldus begrepene wet, zonder «godsdienst, zonder hart of ingewanden, de menschheid «zou hervormen naar haar beeld. Dat ware eene dwaze «gevolgtrekking, wel passende aan die voorliefde tot regeren «en geregeerd worden, waardoor men de geheele mensch«heid in de wet leert zien.

«Maar hoe! Zoo wij vrij worden, houden wij daarom «op te handelen? zoo wij door de wet niet meer worden «aangespoord, zullen wij daarom alle aansporing missen? «zoo de wet zich gaat bepalen tot het waarborgen van de «vrije uitoefening onzer vermogens, zullen daarom die «vermogens met werkeloosheid zijn geslagen? Zoo de wet «ons geene vormen van godsdienst, geene regelen van «vereeniging, geene stelsels van onderwijs, geene bewer«kingswijzen voor onze industrie, geene inrigtingen voor «onzen ruilhandel, geene plannen van weldadigheid zal «voorschrijven, volgt daaruit, dat wij ons haasten zullen «ons in de armen te werpen van het ongeloof, van het «individualisme, van de onwetendheid, van de armoede en «van de zelfzucht? Volgt daaruit dat wij de goddelijke «magt en goedheid niet meer zullen weten te erkennen, «niet meer zullen weten ons te vereenigen, elkander te «helpen, te beminnen, ongelukkige broeders behulpzaam «te zijn, de geheimen der natuur te onderzoeken, te «streven naar de volmaking van ons aanzijn?»

«Neen,» antwoorde hierop het Nederlandsche Volk, «Neen, wij beamen ook met BASTIAT, wat hij daarop «volgen laat: «onder de wet der enkele regtvaardigheid, ««onder het wettelijk bestuur van het regt, onder den in««vloed van vrijheid, zekerheid, persoonlijke verantwoor««delijkheid, zal elk burger zijne geheele waarde, geheel de ««waardigheid van zijn bestaan doen gelden, en zal de ««menschheid met orde, bezadigdheid, langzaam, ja, maar

(1) *Recensent*, October 1855. Antikritiek door ELINK STERK.
(2) *Propriété et Loi*. 1848 p. 35.
(3) *La Loi*. 1850 p. 75—77.

« ...., vooruitgaan overeenkomstig hare verhevene roe-
« ping. »

« Maar, dit voegt het Nederlandsche Volk er bij, met dien « vooruitgang, met die ontwikkeling van onze vermogens en « onze krachten buiten wettelijken band, met die vrije bearbeiding van het veld van industrie en broederliefde, willen « wij niet wachten tot onze Wetgevers *het regt, de verzekering van personen en eigendommen* als hunne eenige roeping « zullen hebben aangenomen. Terwijl nog onze wetgevers, « in het belang, hetzij van eenige localiteit, hetzij van « eenige nijverheidsonderneming, hetzij van de klasse der « arbeiders, op staats-subsidie aandringen (4), terwijl nog « onze bewindslieden, wanneer zij in hunne raadpleging « de onderstelling schijnen uit te drukken, dat onze overzeesche bezittingen het voorbeeld van het moederland in « de losmaking van handel en scheepvaart uit de banden « van het differentieel stelsel zouden kunnen volgen, in « dezen vrijgevigen toeleg worden belemmerd, belemmerd « zelfs door een *free-trader*, doch ter bescherming van een « enkel fabrikaat (5), terwijl wij dus nog verre zijn van te « leven onder die wet van eenvoudige zelfzekerheid, willen « wij voorstaan, daar waar de wet ons vrijlaat, te handelen, te werken door eigen ondernemingsgeest, door eigen « zucht naar verbetering, aangespoord. Op het voorbeeld van « onzen edelen Koning, die zich met vorstelijke onbekrompenheid vooraan stelt waar eene goede zaak is te bevorderen, « willen wij bewijzen dat vooruitgang geen wettelijken drang « behoeft, maar ook aan wettelijke banden en belemmeringen, « waar die nog bestaan, weet te ontkomen! »

(4) Bijblad 1855/6 II p. 178 seqq.
(5) THORBECKE. Bijblad 1855/6 II p. 389.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Onder de laatst bekend gewordene bijzonderheden betreffende de vredes-onderhandelingen, is er een, waaraan men op dit oogenblik een vrij groot gewigt hecht, namelijk de reis van den Saksischen gezant te Parijs, den heer von Seebach, schoonzoon van den graaf von Nesselrode, naar St. Petersburg. Men zegt, namelijk, dat zijne reis ten doel heeft om de voorstellen van den graaf Esterhazy te ondersteunen, en het kabinet van St. Petersburg, nopens den waren staat van zaken, in te lichten en tot gematigdheid aan te sporen; zoo zeggen ten minste sommige Parijsche dagbladen, en ook te Berlijn is men van die meening. Minder gunstig luidt de bijvoeging, dat Rusland de onzijdigheid der Zwarte zee anders begrijpt, dan de Westersche Mogendheden, eene uitlegging, welke voorzien is en dus niet kan verwonderen.

Terwijl de mindere of meerdere kansen van den vrede het bestendige thema uitmaken, wordt te Parijs beweerd, dat te Cherbourg een kamp van 30,000 man geformeerd zal worden, en een ander kamp van 22,000 man te Brest: beide met het oog op eene geduchte expeditie in de Oostzee tegen het aanstaande voorjaar.

Een Fransch ministerieel blad komt op tegen een artikel van een Duitsch dagblad, hetwelk weinig gewigt scheen te hechten aan hetgeen Oostenrijk voor het herstel des vredes doet en bij het mislukken dezer poging doen zal.

« Oostenrijk is thans als tusschenpersoon werkzaam (zegt het ministeriële Parijsche blad) maar niet als bemiddelaar. Een bemiddelaar is tevens scheidsregter, heeft het regt om de voorstellen der beide partijen te onderzoeken, om ze te wijzigen, om eene zijns inziens billijke schikking, des noods zelfs gewapenderhand, op te dringen. Dat is geenszins de rol van Oostenrijk: het heeft zich verbonden jegens de Westersche mogendheden; het heeft als tusschenpersoon op zich genomen een met zijne medewerking en goedvinden ontworpen voorstel over te brengen; en het mag dat voorstel niet laten wijzigen, tenzij met toestemming der Westersche mogendheden. Het door den graaf Esterhazy naar St.-Petersburg gebragte voorstel is dus onveranderlijk en voor Oostenrijk even zeer verbindend als voor Frankrijk en Engeland, zoo lang het door deze beide mogendheden niet gewijzigd wordt; en door zijne onveranderlijkheid bekomt het den aard en het gewigt van een ultimatum, ofschoon deszelfs verwerping door Oostenrijk niet tot reden eener onverwijlde oorlogsverklaring aan Rusland gemaakt wordt.

« Daar het eerst door Oostenrijk aanvrage om instandhouding van het December-verdrag gedaan is, mogten de Westersche mogendheden vorderen, dat het Weener hof, Rusland met de bedingen voor het herstel des vredes bekend makende, aan hetzelve niets anders te kiezen liet dan de aanneming dier voorwaarden of eene dadelijke vredebreuk. Doch zij hebben nog niet noodig geacht zulks te vergen, en daarvan vooreerst afgezien, om een blijk van inschikkelijkheid jegens haren bondgenoot en van gematigdheid jegens haren vijand te geven; maar desniettemin is het haar onwrikbaar besluit, niet anders dan aan ernstig gemeende onderhandelingen deel te nemen; en indien Ruslands plan mogt zijn de gestelde voorwaarden aan te nemen en in de nadere omschrijving door spitsvindigheden de aanneming ijdel te maken, dan zou het vergeefsche moeite doen. »

TURKIJE.

Berigten uit Konstantinopel van 17 December bevestigen de tijding dat Omer Pacha, die de Russische grondvesting Kutais reeds van nabij scheen te bedreigen, laatstelijk eene rugwaartsche beweging gemaakt had.

In de Turksche hoofdstad was men over den loop der krijgszaken in Azie zeer ontevreden; men zeide dat de bevelhebber der Turksche troepen te Erzerum voor eenen krijgsraad zou te regt staan, omdat hij geen poging tot ontzet van Kars gedaan had; en zelfs werd door sommigen verzekerd, dat de Turksche Minister van Oorlog met ontslag bedreigd werd.

— De regering van Wallachije heeft bij een besluit van den 4den dezer bepaald, dat het verhoogde regt op den uitvoer van granen uit dat vorstendom met den 4den Februarij eerstkomende op nieuw verhoogd zal worden. Als reden daarvoor wordt in het bedoelde besluit opgegeven, dat de graanprijzen in Wallachije al verder stijgen en dat er gebrek aan graan voor de binnenlandsche consumtie te vreezen is.

Blijkens officiële opgaven is de prijs der levensmiddelen in de Donau-vorstendommen tot eene buitensporige hoogte gerezen, ten gevolge van den slechten oogst en van den grooten uitvoer ten behoeve der geallieerde legers.

SPANJE.

De *Gaceta* behelst een Koninklijk besluit, waarbij de infante Don Enrique hersteld wordt in al zijne titels en waardigheden, welke hij in 1848 verloren had.

— De Hertog de Soto Mayor is overleden.

GROOT-BRITTANJE.

De *Morning Post* meldt, op grond van een telegrafisch berigt uit Parijs, dat graaf Esterhazy te St. Petersburg aangekomen is.

— De *Times* heeft zich den 25 dezer in een allerhevigst artikel tegen het denkbeeld van een Europeesch Congres verklaard.

PORTUGAL.

Te Lissabon is, volgens berigten van daar van 19 Dec., een Koninklijk besluit afgekondigd, waarbij de Minister van Financien, de heer Fontes, gemagtigd wordt om tot het eind dezes jaars uitlandig te blijven, « ten einde hij in staat zij om de laatste hand te leggen aan de aangelegenheden, die hij in last heeft buiten 's lands te behartigen. »

De zending van den heer Fontes, die geacht wordt de belangen der Portugesche schatkist en het in Portugal aan te leggen spoorwegnet te betreffen, scheen, voor zoo ver onder het publiek te Lissabon bekend geworden was, te Parijs eenige, doch te Londen nog geen vruchten te beloven.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG, 28 DECEMBER.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1856.

De heer VAN DER LEK DE CLERCQ zal, bij den spoed waarmede de begrooting moet worden behandeld en waarover hij zijn leedwezen betuigt, slechts eenige korte algemeene beschouwingen voordragen. Bij den algemeenen gunstigen toestand van het land en de Rijks-geldmiddelen kan men over meer ondergeschikte punten heenstappen. Spr. kan evenwel deelen de bezorgdheid van onderscheidene leden over de hooge opvoering van de uitgaven en de middelen. Een zuinig beheer mag niet uit het oog worden verloren, en de begrootingen van Oorlog en Marine voldoen niet aan die eischen. Hij zou nog voor de begrooting van Oorlog kunnen stemmen, als de Minister wilde verklaren, dat de reden van het hooge cijfer ligt in de buitengewone omstandigheden; dan bindt men zich niet voor het vervolg.

Aan het budget voor Marine is Spreker nog minder geneigd zijne goedkeurende stem te geven. Wat er ook zij van het verval der Marine, waartegen men het geschenk van de *Soembing* kan overstellen, doch dit daargelaten, — vreest hij dat als wel, met vele millioenen, de plannen, die men beraamd heeft, verwezenlijkt worden, er dan naderhand ook vele millioenen noodig zullen zijn om de Marine op denzelfden voet te houden, en daarvoor moet men de zekerheid hebben, dat de gunstige financiële toestand zal voortduren en dat de Oost altijd veel zal afwerpen. Het doet hem leed dat de Regering heeft toegegeven aan den aandrang van de Tweede Kamer, om de nieuwe opcenten als gedeeltelijk aequivalent voor de afschaffing van den gemaal-accijns terug te nemen. Op zich zelf kan hij dit goedkeuren, maar het lag bij de afschaffing van dien accijns in het oogmerk om dit aequivalent wel degelijk te heffen; met het oog op dit aequivalent is destijds de wet aangenomen. Ten slotte zegt Spr. dat hij de andere hoofdstukken der begrooting kan aannemen, maar dat hij niet kan stemmen voor het budget van Marine en dat hij alleen de begrooting van Oorlog onder het door hem gesteld voorbehoud kan goedkeuren.

De heer VAN RIJCKEVORSEL betreurt met den vorigen Spreker, de hooge opvoering der uitgaven, zoodat de begrooting van uitgaven en ontvangsten niet sluit, en ten gevolge waarvan het noodig is geworden, dat men op een millioen extra op het eventueel koloniaal batig slot, rekent, en dat *f* 936,000 uit het domeinfonds is moeten worden bestemd tot gewone schulddelging. Maar daarom zal hij het Ministerie niet hard vallen over de terugneming der eerst voorgestelde opcenten. Integendeel, Spreker prijst dit veeleer, als de vrucht van het gemeen overleg en met het oog op de tegenwoordige tijdsomstandigheden. Maar wat hij met den vorigen Spreker gewenscht had, is dit: dat men de Staats-uitgaven en bijzonder die voor de defensie-middelen, niet zoo hoog hadden opgevoerd. Hij koestert de vrees, dat de tegenwoordige gunstige toestand der financien ons tot een defensie-stelsel zal voeren, waardoor de gunstige toestand geheel zal omkeeren. Hij voorspelt ook, dat deze hooge budgetten voor Oorlog en Marine zullen leiden tot een normalen toestand van ons defensie-wezen, of zelfs tot verhooging der daarvoor noodige uitgaven. Ons defensie-stelsel dient in de eerste plaats tot verdediging van het moederland, maar dit is nog een problema. De betrokken Ministers zijn daarover nog in onderhandeling. Nu zegt Spreker, dat het misschien later zal blijken, dat daartoe niet zoo vele groote schepen noodig zijn, als in het plan van den Minister van Marine ligt. — Ten tweede zegt Spreker, dat het defensie-stelsel ook strekt tot verdediging onzer koloniën. Dit is van het uiterste gewigt, maar zoo dit moet geschieden door schepen die hier in reserve blijven, dan verwacht hij er niets van, want het is een hersenschim, dat bij het uitbreken van oorlog, die schepen dan nog tijdig genoeg van hier uit naar de kolonien ongehinderd zullen kunnen komen. Hij wil dus eene goede, planmatige kustverdediging, en dat, wat voor de kolonien noodig is, daar aanwezig zij. Hij merkt nog op, dat de begrooting voor oorlog is geworden een normaal cijfer. Aanvankelijk heette het anders, maar later is dit veranderd, en als men ziet dat de miliciens nu maar zes maanden in dienst zijn, terwijl de Minister het noodig acht, dat zij 12 maanden onder dienst blijven, dan kan men het er voor houden, dat het budget voor oorlog nog hooger zal moeten zijn. Daar komt bij, dat de schutterijen nog georganiseerd moeten worden, iets dat zoo zeer wenschelijk en noodig is; ook daaruit zullen nieuwe kosten voortvloeijen. En nu vraagt Spreker: of de natie zulke hooge kosten voor de verdediging van het land kan dragen? Onze belastingen zijn nog op den voet van oorlog, ten gevolge van de ongelukkige omstandigheden van 1830. De natie brengt die op en zal dit blijven doen, maar het is toch niet te ontkennen, dat de belastingen op den duur nog te zwaar zijn. Het eenige middel tot behoud van den gunstigen financiëlen toestand is gelegen in eene voortdurende vermindering der nationale schuld. Wie waarborgt ons nog lang vrede en welvaart? Zoo er buitengewone rampen komen, wat zal dan morgen geschieden? Zullen er dan nieuwe schulden worden gemaakt? Men versta hem echter wel: bij wil geene belasting heffen om de schuld te delgen; neen, hij wil amortiseren uit de overschotten der jaarlijksche diensten, maar hij wil die overschotten ook niet doen strekken tot dekking der gewone uitgaven. Hij verlangt veeleer inkrimping der uitgaven tot het hoogst noodige, dat is het eenige middel om den staat onzer financiën op een goeden voet te houden. Maar hij zal om al deze redenen niet alle hoofdstukken afstemmen, doch alleen die hoofdstukken, welke z. i. te hoog zijn opgevoerd met het oog om er normale cijfers van te maken.

Spr. behandelt nu nog eenige afzonderlijke punten: 1o. de verstrekking van het stoomschip *de Soembing*, door het Ministerie van Marine aan dat van Kolonien. Hij zal niet spreken over de zaak zelve, maar hij komt op tegen de wijze, waarop dit heeft plaats gehad; zoo iets lag nooit in het denkbeeld bij de vaststelling der wet op de verstrekkingen. Er is hier niet alleen verkocht, maar geschonken. Hij gelooft niet, dat de Regering, bij gemis der comptabiliteitswet, tot die handeling de bevoegdheid had, maar zoo dit al zoo ware, dan is dit eene reden te meer om aan te dringen op de spoedige indiening der comptabiliteitswet. Spr. beschouwt die daad als zeer afkeurenswaardig Ten *tweede* vraagt Spr., waarom niet vooraf het verslag der Algemeene Rekenkamer is rondgedeeld. Ten *derde* behandelt Spr. het meermalen door hem besproken punt, over de daarstelling van het station van den Rijn-spoorweg en van het Rijn-entrepôt te Rotterdam. Hij refereert zich te dien aanzien aan zijne rede den 27 December 1854 gehouden; hij zal nu alleen dit zeggen, dat, zoo er al onderhandeld is, er echter nog niets *geschied* is. Onze naburen profiteren meer en meer van onze inactiviteit, gelijk blijken kan uit het toenemend vervoer over Belgie. Dit brengt hem tot eene andere vraag, namelijk: hoe ver wij staan met de onderhandelingen met Pruissen, ten aanzien der aansluiting van den Rijn-spoorweg aan den Pruissischen. Hij dringt aan op de medewerking van alle Departementen van algemeen bestuur tot bevordering van alle dergelijke nationale belangen.

De heer VAN ANDRINGA DE KEMPENAER zegt, dat het een spiegelgevecht is, dat jaarlijks al de zaken terugkomen. Hij acht het met de Regering zeer verkieslijk, om de ambtenaren niet te karig te beloonen. Hij wil wel eene wijze spaarzaamheid, doch geene karigheid voorstaan. Hij heeft de beraadslagingen over de afschaffing van den gemaal-accijns betreurd; hij kon ze niet bijwonen en hij hoopt dat de natie het nooit zal betreuren, dat de Regering tot dit denkbeeld is gekomen. Het komt Spr. voor, dat 20 millioen voor de verdediging van ons betrekkelijk klein land te veel is; die som is op den duur grooter dan onze financiële krachten toelaten. Wat het afstaan van *de Soembing* betreft, Spr. wil het voordeel, dat daaruit voor de natie zal voortvloeijen, niet onderzoeken, doch hij wenscht, dat de Minister van Marine in het vervolg wat vasthoudender zij. Met genoegen heeft hij uit de antwoorden vernomen, dat de wet op de nationale militie nu spoedig zal worden aangeboden. Spr. geeft openlijk zijne goedkeuring te kennen, dat de Regering de verhooging der opcenten (als aequivalent voor den afgeschaften gemaal-accijns) heeft achterwege gelaten. Er is geene belasting, die de armoede zoo zeer vermeerdert, dan die op het personeel.

De VOORZITTER stelt voor de voortzetting der beraadslagingen te bepalen op morgen ochtend ten 11 ure.

Op voorstel van den heer CREMERS wordt echter met 17 tegen 9 stemmen besloten tot het houden eener avondzitting, zoodat de beraadslagingen heden avond ten 8 ure zullen worden voortgezet.

AVONDZITTING VAN VRIJDAG 28 DECEMBER.

De beraadslagingen over de begrootingswetten worden voortgezet.

De heer VAN BEECK VOLLENHOVEN zegt reeds verleden jaar gewaarschuwd te hebben tegen uitzetting der uitgaven, oen de uitgaven en middelen niet alleen sloten, maar er zelfs een overschot was. Die vrees en bezorgdheid bestaan bij hem nog en wel in ruimere mate, tot regtvaardiging waarvan hij dezelfde bezwaren aanwijst, reeds door meerdere leden ontwikkeld, ten betooge dat het evenwigt tusschen ontvangsten en uitgaven niet is in acht genomen. Ook hij ziet hoog opgevoerde uitgaven en hoog geraamde middelen, hij ziet beschikking uit het domeinfonds tot gewone schulddelging en eene meerdere anticipatie op de Oost-Indische geldmiddelen. De oorzaak van dat alles schrijft hij toe aan de ontijdige afschaffing eener belasting, die nog niet kon

worden gemist en die voor onze finantien onmisbaar was. Hij bestrijdt overigens het gevoelen van hen, die meenen dat men geene belasting zou mogen heffen, ook om schuld te delgen. Die schulden zijn voorschotten aan de belastingschuldigen verstrekt, toen deze niet bij magte waren de buitengewone uitgaven, in 's Rijks belang noodig, op te brengen. Welke is nu zijne conclusie? Hij zou de begrooting afstemmen, zoo hij niet vreesde dat daaraan eene politieke strekking gehecht werd. Hij herhaalt wat hij verleden jaar gezegd heeft, dat hij eene verandering van Ministerie hoogst noodlottig zou achten, overtuigd als hij is dat het algemeen belang er niet mede gebaat is en dat het stremming in den gang der werkzaamheden zal veroorzaken. Hij heeft nog geene beslissing genomen hoe hij zijne stem zal uitbrengen. Hij wenscht overtuigd te worden, dat zijne inzigten nopens de financien voor de toekomst te duister zijn; zoo dit kan geschieden, dan zal hij voor de meeste hoofdstukken stemmen; zoo niet dan zal zijne afstemming alleen gegrond zijn op de omstandigheid, dat in deze Kamer geene gelegenheid bestaat, om afzonderlijke bezwaren bij amendementen uit den weg te ruimen.

De MIN. VAN FINANTIËN geeft toe, dat het cijfer der uitgaven toenemend is, maar dit is gegrond op de noodzakelijkheid; want niets was voor de Regering aangenamer, dan om lage begrootingen in te dienen. Desniettemin is de Regering er op uit geweest om met de meeste zuinigheid te werk te gaan. De voorname vermeerderingen zijn op de begrooting voor Oorlog en Marine aangebragt. Bij Oorlog was dit noodzakelijk door de duurte der levensmiddelen, gelijk dit ook bij het Departement van Justitie het geval is, en bij Marine was de verhooging noodzakelijk tot herstel van het algemeen erkend verval van 's lands vloot. Hij betoogt, dat de middelen voldoende zijn om de uitgaven te dekken en hij beroept zich op zijne in de andere Kamer gehouden rede en de gemaakte berekeningen. Z. Exc. herinnert slechts daaraan, dat als de middelen in 1856 evenveel opbrengen als in 1854, er dan 4 ton meer zal zijn dan de raming, en dat, als zij opbrengen gelijk is aan die van 1855, er dan 1 millioen boven de raming zal zijn, behalve nog de sommen, die niet gebruikt zullen worden, zoo als de rente der schatkistbiljetten en die voor het depôt der muntbiljetten. Hij weêrspreekt de bewering, dat de Regering door de intrekking der voorgestelde verhooging van de opcenten, te ligtvaardig zou hebben toegegeven aan den aandrang der Tweede Kamer. Die intrekking is geschied met het oog op de tijdsomstandigheden, en daarbij kwamen de daartegen ingebragte bedenkingen der Tweede Kamer. De Regering heeft ook van die opcenten geen afstand voor altoos gedaan, maar alleen voor het volgend jaar. Thans zijn ze niet noodig en daarom heeft hij ze ook niet meer voorgesteld. Z. Exc. verdedigt vervolgens de aanwijzing der som uit het domeinfonds tot schulddelging, en ook de meerdere uittrekking van een millioen uit de Oost-Indische financien, en zulks op dezelfde gronden, als in de andere Kamer en in de gewisselde stukken zijn opgegeven. Vervolgens beantwoordt Z. Exc. de speciale vragen van den heer van Rijckevorsel. Het verslag der Algemeene Rekenkamer zal binnen kort worden medegedeeld, en wat den aandrang nopens de daarstelling van een station voor den Rijn-spoorweg en een Rijn-entrepôt te Rotterdam betreft, is Z. Exc. het eens wat aangaat het belang der zaak, maar men kan aan de Regering geen verwijt doen wegens de daarin ontstane vertraging. Nog in October hebben er bijeenkomsten plaats gehad; van den kant der Regering en van het stedelijk bestuur van Rotterdam zijn alle pogingen aangewend om de zaak te bespoedigen. Men is het over onderscheidene punten eens geworden, maar de hoofdzaak is deze: wanneer zal de directie van den Rijnspoorweg zorgen, dat het station in gereedheid zij, en dienaangaande heeft die directie nog geene bepaalde toezegging kunnen doen. Zoolang dit niet heeft plaats gehad, kan de Regering er niets meer aan doen.

De MIN. VAN BUITENL. ZAKEN zegt, in antwoord op de vraag van den heer van Rijckevorsel, nopens de aansluiting van den Rijnspoorweg aan den Pruissischen, — dat hij met dien Spreker doordrongen is van het belang dier aansluiting, maar hij kan niets anders verklaren, dan hetgeen hij reeds in de andere Kamer gezegd heeft, dat die aansluiting in 1856 zal plaats hebben. Hij heeft die overtuiging, omdat hij de verzekering deswege van de Pruissische regering ontvangen heeft.

De heer VAN RIJCKEVORSEL dankt de Ministers van financiën en van Buitenlandsche Zaken voor de gegeven antwoorden, maar deze hebben hem weinig bevredigd, althans wat het antwoord van den Minister van Financiën betreft.

Het antwoord was, dat er over de zaak is gesproken en geconfereerd, dat de zaak nog in behandeling is; maar die antwoorden zijn reeds meermalen gegeven. Tot hiertoe is het steeds bij conferentien gebleven; en nu meent hij, dat na al de opofferingen, die het Rijk aan den Rijnspoorweg heeft gedaan, de Regering ook eenigen meerderen zedelijken drang bij de directie kon aanwenden. Buitendien de daarstelling van het entrepôt is onafhankelijk van de directie van den Rijnspoorweg; daarmede kan voortgang worden gemaakt, ook al is de Rijnspoorweg-Maatschappij niet diligent met haar station. Hij herhaalt dus zijn dringend verlangen naar eene spoedige afdoening dier zaak, zoowel in het algemeen belang als in dat van de stad Rotterdam.

De heer COST JORDENS heeft alleen het woord gevraagd om te verklaren, dat ook hij niet kan goedkeuren de opdrijving der uitgaven, de wegneming der opcenten en de beschikking uit het domeinfonds. Vooral dit laatste punt kan hij niet zonder tegenspraak laten; wat de Minister er ook van zegge, het is verbruik van kapitaal, waarvan wij nu de renten missen, en hij waarschuwt zeer tegen dergelijke wijze van aanvulling der middelen. Hij dringt voorts aan op eene spoedige indiening der comptabiliteitswet en zoolang deze nog niet tot stand kan komen, dan wenscht hij eene volledige inrigting der staatsrekeningen over de afgesloten diensten.

De heer VAN BEECK VOLLENHOVEN geeft te kennen, dat de rede van den Min. van Financien hem niet heeft overtuigd, dat de financiële weg, waarop wij nu zijn, de goede zou zijn, want de geruststellende redeneringen des Ministers komen neder op eventualiteiten, die falen kunnen.

De heer VAN DER LEK DE CLERCQ verduidelijkt mede zijne meening van heden morgen omtrent de intrekking der verhooging van de opcenten. Hij heeft daarvan geen verwijt aan de Regering gemaakt, maar wel tot haar het verzoek gerigt om niet zoo spoedig toe te geven aan den aandrang van de andere Kamer tot het afschaffen van belastingen.

De MIN. VAN FIN. betoogt nader, dat de financiële toestand voldoende is, en dat ook, na de afschaffing van den accijns op het gemaal, de uitgaven door de middelen zullen worden gedekt. Er zijn bovendien buiten die gewone middelen, nog andere hulpbronnen uit de loopende dienst; hebbende o. a. de verkoop der Oost-Indische producten aanzienlijk meer opgebragt dan de som van 14¼ millioen.

De heer VAN WESSEM geeft dezelfde bezwaren op als door vorige Sprekers zijn bijgebragt als: de hooge uitgaven en het ongenoegzame tot dekking daarvan door de middelen, zoo ook de aflossing der schuld, krachtens de wet van September 1841, uit het domein-fonds.

De algemeene beraadslagingen worden daarna gesloten.

Hoofdstukken I (Huis des Konings) en II (Hooge collegiën van Staat enz.) worden zonder beraadslaging met algemeene (25) stemmen *aangenomen.*

Hoofdstuk III (Buitenlandsche Zaken). — De heer VAN RIJCKEVORSEL vraagt, na het zeer lakonische antwoord op het verslag der Kamer, nog eenige ophelderingen.

In de eerste plaats wijst Spreker op het gevaar, waarmede de scheepvaart zoowel op de Maas als op de Zuid-Willemsvaart bedreigd wordt, door de aftappingen van water, die in Belgie op zoo ruime schaal geschieden. De Regering antwoordt daarop eenvoudig, dat de daaromtrent ingekomen klagten het onderwerp uitmaken van een naauwkeurig onderzoek. Spreker wil dit gelooven, maar Spreker had liever willen vernemen, dat aan het Belgische Gouvernement deswege regtmatige vertoogen waren ingediend, en zoo dit nog niet heeft plaats gehad, dan hoopt hij, dat dit dan alsnog geschiede.

Ten tweede bespreekt hij de vertraging der sluiting van het tractaat met de Dominicaansche republiek. Reeds in 1853 was er een tractaat gesloten; in Januarij 1854 was dit hier te lande bekend; alleen de ratificatie ontbrak. De Regering heeft het tractaat niet geratificeerd, waarom, is nimmer gezegd, maar zooveel is zeker, dat daardoor de handel verstoken is van de voordeelen, die bij het tractaat waren bedongen. Ook hier is gemis aan diligentie en voortvarendheid, die bij ieder Departement en vooral bij dat van Buitenlandsche Zaken moeten bestaan. In de derde plaats zegt Spreker het meest verwonderd te zijn over het antwoord omtrent de opzegging van het tractaat met Belgie. Er staat in dat antwoord, dat, wat betreft de vraag nopens het handelstractaat met Belgie, de Regering, zoodra de geschikte tijd daartoe gekomen is, omtrent hare voornemens de noodige mededeelingen zal doen. Dat wil zooveel zeggen, als: gij Kamer hebt nog geen regt om inlichting te vragen. Evenwel hebben wij, zegt Spr., en ook de handel regt, om inlichtingen te erlangen, of het tractaat al dan niet is opgezegd. Nopens den aanleg eener vaste brug te Keulen wordt in het antwoord gezegd, dat de Regering gaarne de verzekering geeft, dat de daaromtrent door de Kamer geuite wensch volkomen met hare bedoelingen overeenstemt. Ook dat antwoord maakt ons niet wijzer. Hij behoeft niet te zeggen welk eene belangrijke quaestie en voor den handel en de scheepvaart in deze zaak gelegen is. Hij vreest, dat Keulen daardoor zijdelings het stapelregt zal willen herstellen en hij refereert zich te dien aanzien aan hetgeen door den heer van Lijnden in de Tweede Kamer gezegd is. Hij voegt er alleen dit bij, dat als de zaak niet meer te keeren is, gelijk hij vreest, hoezeer het in strijd is met de Mainzer-conventie, dat wij dan moeten waken, dat de doorgang onder de brug zoo goed en weinig belemmerend mogelijk zij, en dat er voor de moeijelijkheden, die altoos zullen overblijven, eenig aequivalent door vermindering der Rijnvaartregten zal bedongen worden; het is juist nu de gelegenheid om daarop aan te dringen. Spr. behandelt nog een punt, namelijk de betaling van consulaatregt aan zeker consulair agent te Melbourne in Australie; die agent maakt misbruik van zijn titel, om daardoor consulaatgeld te heffen; hij wenscht deswege nadere inlichtingen te ontvangen.

De heer REGOUT zal, daar het onderzoek nopens de Belgische aftappingen op de Maas nog niet is afgeloopen, daarover nu niet spreken; maar hij behoudt zich voor hierop nader terug te komen, en beveelt spoed deswege aan.

De MIN. V. BUITENL. ZAKEN zegt in antwoord op den heer van Rijckevorsel, 1o. wegens de nadeelen, door de aftappingen van water door Belgie, dat de Regering deswege geen stap kan doen, vóórdat zij geheel op de hoogte der zaak zal zijn, en daartoe strekt het onderzoek, hetwelk bewerkstelligd wordt; 2o. wat aangaat het tractaat met de Dominicaansche republiek, zegt Z. Exc., dat, zoo als het tractaat lag, er gewigtige bedenkingen tegen waren; 3o. wat betreft de opzegging van het tractaat met Belgie, merkt de Minister op, dat aan de Regering niet bepaald gevraagd is, of het tractaat opgezegd was, maar of het Gouv. voornemens was om het op te zeggen. De Spr. kan immers niet verlangen, dat hij Min. hier in het openbaar zal zeggen wat de voornemens der Reg. te dien aanzien mogten zijn. Hij kan alleen verklaren, dat het tractaat tot dusverre niet is opgezegd. 4o. wat aanbelangt de zaak van de vaste brug bij Keulen over den Rijn: teregt heeft men die aangemerkt als van groot belang voor handel en scheepvaart, maar juist om dat groot belang spreekt de Minister er met aarzeling over en verwijst hij naar zijn antwoord deswege, in de andere Kamer aan den heer van Lijnden gegeven. Hij zal er nu alleen dit van zeggen, dat het leggen van de vaste brug niet betwist kan worden en dat hij gelooft, dat het vorige ministerie dit teregt heeft ingezien, maar dit is hij eens met den heer van Rijckevorsel, dat de scheepvaart daardoor niet mag belemmerd worden; — 5o. wat eindelijk betreft het punt van den commerciëlen agent te Melbourne, die zich consulair agent noemt en als zoodanig regten heft, — de Minister is van oordeel, dat hij ze niet mag heffen, en licht zijn antwoord toe, hieromtrent in de Tweede Kamer aan den heer Bieruma Oosting gegeven. Hij verklaart bij herhaling ten stelligste, dat de commerciële agent geene consulaat-regten hoegenaamd mag heffen, en bij voegt er bij, dat die agent daarover reeds voor lang correctie ontvangen heeft.

Het hoofdstuk wordt hierop met algemeene (25) stemmen *aangenomen.*

Hoofdstuk IV (Departement van Justitie). De heer VAN EIJSINGA dringt aan op de regeling der administratieve regtsmagt, bij de organisatie van den Raad van State. — Ten tweede bespreekt hij de regterlijke organisatie in verband met het Hoog Militair Geregtshof. Hij had, behalve in eerste instantie, de beoordeeling van militaire zaken aan den gewonen regter willen hebben opgedragen; hij had althans de faculteit daartoe willen zien geopend. Ten derde wenscht spreker meerdere zamenwerking tusschen de Rijksen de gemeentelijke policie.

De heer CREMERS ondersteunt het eerst besproken punt door den vorigen Spr. Vervolgens bespreekt hij het punt betreffende het beginsel dat behandeld is bij de verhooging der bezoldiging van een hoofd-ambtenaar bij het depart. van Justitie. De Reg. zegt in de Mem. van Antwoord, dat deze Kamer aan de Reg. wel niet het regt zal betwisten, om de sommen, bij de wet toegestaan, tot het aangewezen doel te bezigen op die wijze, welke zij meest oirbaar oordeelt. Dat antwoord heeft hem niet bevredigd en hij vraagt deswege verduidelijking.

Ten 11 ure wordt de zitting opgeheven. Morgen ten 11 ure voortzetting der beraadslagingen.

ZITTING VAN ZATURDAG, 29 DECEMBER.

De beraadslagingen worden voortgezet over hoofdstuk IV (Departement van Justitie), welk hoofdstuk, na discussie, is *aangenomen* met algemeene stemmen.

Hoofdstuk V (Binnenl. Zaken) wordt, na discussie, *aangenomen* met 25 tegen 1 stem. — *Tegen* de heer van Beeck Vollenhoven.

Hoofdstukken VI (Hervormde Eeredienst) en VII (R. C. Eeredienst) worden, met algemeene stemmen *angenomen*.

Hoofdstuk VIII (Marine) wordt, na beraadslaging, *aangenomen* met 18 tegen 8 stemmen.

Tegen de heeren: van Sasse van Ysselt, van Rijckevorsel, van der Lek de Clercq, Cost Jordens, Cremers, van Nispen van Pannerden, van Beeck Vollenhoven en Villers de Pité.

Hoofdstuk IX A, (nationale schuld), na discussie, met algemeene stemmen *aangenomen*.

Heden avond ten 7½ ure voortzetting der beraadslagingen, te beginnen met Hoofdstuk IX B (finantiën.)

's Gravenhage, 29 December.

Z. M. heeft benoemd tot burg. der gemeente Vinkeveen en Waverveen J. F. Caspers.

Z. M. heeft goedgevonden tot hoogheemraad van Rhijnland te benoemen A. Hartevelt Jz.

Bij Zr. Ms. besluit van den 28sten December no. 67, is aan Mr. A. P. Alstorphius Grevelink, inspecteur van 's Rijks-gevangenissen, tevens belast met de inspectie der algemeene Rijkspolitie, den titel verleend van hoofdinspecteur van Rijkspolitie.

In deze residentie bevindt zich Mgr. Ignatius Antonius Samhiri, patriarch van Antiochië, die reeds in de verschillende R. K. kerken alhier dienst heeft verrigt, en op morgen avond in de Hofkerk op het Binnenhof, tot sluiting, de dienst mede zal verrigten. Monseigneur heeft zijn intrek genomen bij den HoogEerw. heer Siegfried, deken van 's Gravenhage.

Heden heeft in eene plegtige algemeene vergadering der Arrondissements-Regtbank alhier, de installatie plaats gehad van den nieuw benoemden griffier bij die regtbank, den heer Mr. H. J. Sourij. De nieuw benoemde werd hartelijk toegesproken door den officier van Justitie en den Voorzitter der regtbank, die hem geluk wenschten met zijne nieuwe betrekking. Beide heeren herdachten met lof en eere den overleden griffier, den heer Mr. S. J. van Rhijn, aan wien zij beiden hulde toebragten wegens zijne veelvuldige kennis, onvermoeide werkzaamheid, welwillendheid en goedhartigheid. Daarna vatte de nieuw benoemde griffier het woord op, herdacht mede den overleden griffier, en bedankte den Voorzitter en den officier voor de vereerende toespraken, zich in hunne welwillendheid en vertrouwen bij voortduring aanbevelende. De heer Sourij hield ook eene korte toespraak tot de leden der Haagsche balie, waaraan hij zijne erkentelijkheid betuigde voor de talrijke opkomst. Hij werd beantwoord door de heeren Faber van Riemsdijk en Troost, die hem beiden, namens heeren advocaten en procureurs, geluk wenschten met zijne nieuwe betrekking en de hoop uitten, dat hij daarin vele jaren onder Gods zegen en gezondheid moge doorbrengen.

Hiermede was deze plegtigheid afgeloopen.

Aan de *Amst. Ct.* wordt het volgende uit 's Hage gemeld: »Ik verneem, dat er plan schijnt te bestaan tot uitbreiding van het korps mariniers, en wel dat dit wapen met eene compagnie zal vermeerderd worden. Ben ik wel onderrigt, dan zou die nieuw geformeerde compagnie te Rotterdam in garnizoen komen. Indien het hierboven vermelde bevestigd wordt, dan zal dit ongetwijfeld te Rotterdam met genoegen worden vernomen, daar de kazerne aldaar, sedert den gemotiveerden maatregel, onlangs door den Minister van Oorlog genomen, ledig stond.«

De collecte, ten behoeve van de Christelijk afgescheidene Gereformeerde gemeente, die gisteren heeft plaats gehad, heeft de aanzienlijke som opgebragt van ƒ437.25, onaangezien nog de in te wachten Koninklijke giften.

In een vorig No. hebben wij eene aankondiging opgenomen van Commissarissen van het Genootschap: *De Afschaffings-inrigting te 's Gravenhage*, op welker doel wij opzettelijk de aandacht meenen te moeten vestigen, die inrigting, er namelijk op uit zijnde om, gedurende de wintermaanden, des Zondags avonds, na afloop der openbare godsdienstoefeningen, aan den burgerstand en werkende volksklasse alhier, eene voegzame gelegenheid tot verpozing te verschaffen, en daarbij, zooveel mogelijk, aan het onschadelijke het nuttige te paren. Daartoe zullen, in den loop van elken avond, uit de daartoe meest geschikte werken van vaderlandsche schrijvers, ter bevordering van zedelijkheid, kennis en smaak, verschillende aan tijd en gelegenheid passende voordragten worden gehouden. Reeds enkele heeren hebben zich daartoe verbonden; terwijl Commissarissen, met eenig vertrouwen, een beroep doen op de welwillendheid van allen, die zich opgewekt gevoelen om ook met hunne talenten deze proefneming te schragen. Wij gelooven dat de eenvoudige vermelding van het loffelijke doel genoegzaam zal zijn om hen, voor wie de gezegde voordragten zullen geschieden, op te wekken van deze gelegenheid gebruik te maken, en hen, die het oogmerk der inrigting kunnen bevorderlijk zijn, niet te doen achterblijven om dat doel krachtig te begunstigen.

De commissaris van politie te Kampen vestigt in het *Politieblad* de aandacht zijner ambtgenooten op den persoon van P. K., vroeger boekverkooper te Arnhem, doch sedert korten tijd in staat van faillissement verkeerende, welke persoon het land zonder eenig bepaald doel rondreist, in de voornaamste logementen zijnen intrek neemt en groote verteringen maakt, terwijl het nogtans bij het verlaten van de logementen blijkt, dat hij geen geld heeft om zijne schuld te betalen, zoo als dan ook te Kampen, bij het nazien zijner papieren, verschillende onvoldane logementhoudersrekeningen in zijn bezit zijn gevonden.

Zijn signalement is als volgt: oud 24 jaren, geboren te Nootdorp, lang 1.602 el, voorhoofd hoog, haar en wenkbrauwen bruin, oogen blaauw grijs, neus lang, mond gewoon, kin rond, aangezigt ovaal, kleur gezond. Hij draagt knevels en is gekleed met zwarte evenlasting paletot, waaronder een groen geruit jasje, gibus hoed en waterlaarzen.

Na zijn vertrek zijn op den grond van het commissariaat liggende gevonden en aldaar verbleven vier stuks beleenbriefjes van door hem in de banken n°. 3 en 45 te Amsterdam gedurende de maand November beleende kleedingstukken, welke briefjes hij vermoedelijk uit zijn welvoorziene portefeuille heeft verloren.

Amsterdam, 20 Dec. Gedurende 1855 zijn alhier uit zee aangekomen 2064 schepen.

§ **Dordrecht**, 28 Dec. Het ijs voor deze stad is heden namiddag een eind verschoven, zoodat het zich laat aanzien, dat het, het volgende tij, wel op zal breken. De overtogt geschiedt met zeer veel moeite, daar de schouwen er ieder oogenblik door zakken, hoewel ieder slechts met twee passagiers bevracht zijn; het geeft dan ook aan het veer op Zwijndrecht eene buitengewone drukte door spoorweg- en diligence-diensten.

— Er heeft zich alhier eene maatschappij gevormd ten doel hebbende *spijsbereiding voor de werkende klasse*, welke maatschappij zijn beslag gekregen heeft, daar men de noodige fondsen niet alleen als renteloos voorschot, maar ook gedeeltelijk als don gratuit bij elkander heeft; het kooktoestel wordt dan ook bereids alhier op de fabriek der stoombooten, onder leiding van den heer J. Kelfkens, vervaardigd, terwijl weldra de aanbesteding van het benoodigde zal plaats hebben.

Utrecht, 28 Dec. De winterkoorn staat alhier voortreffelijk, ook het koolzaad. Het was trouwens een drooge herfst, met koude nachten. Noch de regen, noch het ongedierte bragt eenige schade aan. Het heugt ons niet alomme meer belovende akkers te hebben gezien dan thans. De vroeg invallende winterkoude is eer *voor-* dan *na*deelig.

Arnhem, 27 Dec. Heden voormiddag, heeft zich het ijs in den Rijn bij deze stad in beweging gezet, doch is al spoedig weder vastgeraakt, zoodat, toen het bepaalde getal kanonschoten gelost werd, er volstrekt geene beweging in de schotsen te bespeuren was. Heden avond was het ijs nog onbewegelijk, het slop, voor de overvaart bestemd, digtgeschoven en werd de overtogt bewerkstelligd door middel van eene aak of ijsboot, welke met een touw van den eenen tot den anderen oever over het ijs wordt getrokken. De ijsschotsen zijn dikker dan men naar aanleiding der kortstondige vorst vermoedde.

Kampen, 27 Dec. Even als in het vorige jaar werd in de groote concertzaal, die daartoe door de regering welwillend was afgestaan, een kersboom opgerigt, die rijk voorzien was met kindergeschenken en sierlijk verlicht. Aan 162 kinderen, alle behoorende tot den behoeftigen stand, werden geschenken van den kersboom, chocolade en broodjes en andere lekkernijen uitgereikt De kinderen zongen van tijd tot tijd gezangen op het Kersfeest toepasselijk. De toegang tot dit feest was voor het publiek opengesteld tegen betaling van 10 cents; meer dan 600 toegangbiljetten zijn uitgereikt.

Bergen op Zoom, 27 Dec. De vaart op de Zeeuwsche stroomen kan men als geopend beschouwen; de schippers van hier, welke in verschillende plaatsen vastgevroren lagen, zijn reeds met hunne schepen hier binnengekomen.

⁎ **Meppel**, 28 Dec. Ook in deze omstreken worden zeer zware varkens gemest. Heden werd hier aan de stadswaag gewogen een extra zwaar, wegende 743 Ned. ponden, gemest door de gebroeders J. en E. Mulder, landbouwers in het naburige Nijeveen.

— Bij den landbouwer H. W. te Zuidwolde (Drenthe) is dezer dagen een kalf geboren, volkomen dubbel, als: twee koppen, acht pooten, twee ligchamen, twee staarten, enz. enz. Het kalf, dat nog heden in leven moet zijn, schijnt tevens goed gezond te wezen, en is eene zonderlinge afwijking van den algemeenen regel.

⁎ **Wanneperveen**, 27 Dec. Niettegenstaande den invallenden dooi vermaakten zich op den eersten kersdag des namiddags drie jeugdige schoonen op het brooze ijs. Na weinig tijds viel een der meisjes, oud 18 jaren, door het ijs; hoeveel moeite ook door de anderen aangewend, hetzij door krachtdadig verleende pogingen, hetzij door anderen tot zich te roepen, de drenkelinge werd niet gered: bij het wedervinden was zij een lijk.

Vollenhove, 21 Dec. Onze geheele visschersvloot was juist op de haringvangst, toen de onverwachte felle vorst haar overviel, zoodat er 22 schepen in de haven van Schokland zijn binnengeloopen. Een treurig schouwspel, want onze visschersheden, algemeen arm, waren ingevroren op het nog armer Schokland, waar zij niet de minste ondersteuning konden genieten, en had de opzigter bij den waterstaat op dit eiland, de heer de Waal, niet geholpen, hoe zou het 50tal bemanning het toch gemaakt hebben! Maar dezelfde God, die onverwachts de wateren deed stollen, bevleerde die zoo, dat de meeste visscherslieden in deze week alhier over het ijs zijn teruggekomen, allen echter in een uitgehongerden toestand.

— De uitdeeling van levensmiddelen en geld aan de behoeftige klasse is deze week reeds begonnen en zal wel moeten aanhouden tot dat de zee weder open is. Wel is de spieringvangst (het angelen of hengelen) reeds begonnen, maar zij geeft nog niet veel. Intusschen is de stamboom van het oud adellijk geslacht der familie Sloet nog niet geheel uitgestorven, de armoede wordt nog even als vroeger door het lommer van dien boom overschaduwd. Voegt men daarbij de weldenkende burgerij, dan wordt hier nog steeds veel weldadigheid betoond.

— Het is te betreuren dat er in ons land zoo weinig eenstemmigheid bestaat in de gemeente-belasting, vooral nu kenbaar geworden bij hare herziening. Dit zal leiden tot groot nadeel voor vele gemeenten; zoo heeft b. v. de gemeente Meppel goedgevonden, even als wij, eene zware belasting te heffen van het gedistilleerd; nu zou men ook billijk mogen verwachten, dat zij, even als wij, den wijn zou belasten, maar niet alzoo: al de ons omringende gemeenten hebben *f* 6 op de 100 kannen wijn gesteld, — doch Meppel heeft daarin gedifficulteerd en zal dus in dat opzigt het brandpunt worden van hen, die van sluikerij hun *fort* maken. Vreemd verschijnsel in eene handelsplaats als Meppel; nog vreemder wanneer men bedenkt, dat van haar het denkbeeld van zamenwerking is uitgegaan. *(Amst Ct.)*

Groningen, 26 Dec. In de vesting alhier is men van eene geloofwaardige wijze geinformeerd, dat er eene aanzienlijke hoeveelheid materieel eene groote verandering zal ondergaan, zoowel uit deze als uit de vesting Delfzijl, en welk materieel herwaarts is gevoerd, hetwelk voor de gemeente een werkelijk voordeel mag genoemd worden, daar er dagelijks verscheidene smeden en timmerlieden, geleverd door den mr. smid Jacobs en den timmerman Inden, daaraan werkzaam zijn, dat hun gedurende eenige maanden brood verschaft.

Antwerpen, 26 Dec. De artisten van het nationale Vlaamsche tooneel alhier, hebben te Brussel voor een talrijk publiek eene voorstelling gegeven van het drama: *De Koopman van Antwerpen.* Zij werden zeer toegejuicht, en hebben een uitmuntenden bijval in de hoofdstad verworven. Mevrouw van Olliefen da Silva, de rol van Suzanne vervullende, heeft een waren triomf behaald; de geestdrift was zoo groot, dat haar bouquetten, bloemen, enz. werden toegeworpen, alsook een briefje waarin de beroemde actrice verzocht werd om nog eenige voorstellingen aldaar te geven. *(R. Ct.)*

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fr. Schouwb., Maandag, 31 December 6½ ure.

CEINTURE DORÉE, Comédie en prose et en 3 actes.

LES NOCES DE JEANNETTE, opéra comique en 1 acte.

Kon. Holl. Schouwb., Dingsdag, 1 Jan. 6½ ure.

GIJSBRECHT VAN AEMSTEL, treurspel in 5 bedrijven.

DE BRUILOFT VAN KLORIS EN ROOSJE, blijspel met zang en dans in 1 bedrijf.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 29 December 1855.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	62 15/16	63	62 15/16
Dito dito 1844.	3	74 1/8	1/4	1/8
Dito dito 1844.	4	93	1/8	93
O. I. L. 1844 . . .	4	—	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	—	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	—	—	—
Belgie. certific. bij *Rotschild.* . .	2 1/2	—	—	—
Rusl. Bij *Hope* 1798 en 1816 . .	5	100 1/4	—	—
Dito 1828—1829 . .	5	100.	—	—
Insch. in Assign. . .	6	—	—	—
Cert. van dito. . . .	6	—	—	—
Neg. 1831—1833. .	5	—	—	—
Hope en C°. 1840.	4	74 5/8	—	—
Stieglitz.	4	—	—	—
dito 1854.	5	79 1/4	3/8	—
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	—	—	—
Polen. Certific. . .	4	—	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		—	—	—
Spanje. Nieuwe . .	1 1/4	21 1/4	3/8	5/16
Buitenl.	3	39 1/2	3/4	—
Binnenl. 6/m. . . .	3	34 1/4	5/16	1/4
Cert. Coup.		4 3/4	13/16	—
Amortisable		7 1/4	—	—
Portug. Lond. . . .	3	42 3/4	7/8	13/16
Oostenr. Metal. . . 1816—1852. . . .	5	64 3/16	5/16	—
Dito 1849—1854. .	5	74 1/8	3/16	3/16
Dito Zilv. Nation. .	5	67 1/4	3/8	5/16
Dito 1847—1852 . .	2 1/2	33	—	—
Pruiss. Lot. 1854. .	3 1/2	195	—	—
Braz. Lond. 1824. .	5	—	—	—
Peru "	4 1/2	—	—	—
Mexico "	3	18 5/16	3/8	—
Gren. "	2 3/4	—	—	—
Uitgestelde.		—	—	—
Ecuad. Lond. . . .		—	—	—
Venez. " . . .	4	—	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	—	—	—

Vaste beurs, weinig handel.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid. . . .	3	pCt.	88 1/2	à —
Spanje.	1 1/4	"	22	à —
Mexico	3	"	19 3/4	à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt.	fr.
" "	3	"	
Spanje	3	"	
" "	1 1/4		

WEENEN, 28 Dec.

Metalliek	5	pCt.	74
Nationaal	5	"	76 3/4
Wissel London			10.40
Zilver			9 3/4

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.